

Inglorious basterds*. Η αποκαθήλωση του ναζισμού και η αναδιάταξη του πολιτικού σκηνικού

Θέσεις-Editorial Τεύχος 125, περίοδος: Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2013

1. Έπραξαν το αυτονόητο;

Ενώ η Ελλάδα ζει εδώ και χρόνια την ανεμπόδιστη άνοδο του ναζισμού που αντιμετωπίζεται περίπου ως φυσικό φαινόμενο με εφιαλτικές διαστάσεις τον τελευταίο χρόνο, εξίσου «φυσιολογικά» αντικρίζεται και η αιφνίδια βίαιη καταστολή του, μάλιστα με προμετωπίδα αυτό ακριβώς που είναι: μια ωμή, εγκληματική οργάνωση δολοφόνων που δεν κρύβουν τις κακοποιές προθέσεις τους πίσω από τον κοινοβουλευτικό μανδύα.

Στοιχεία που ήταν γνωστά και τεκμηριωμένα εδώ και καιρό, δολοφονικές επιθέσεις εναντίον «αντιφρονούντων» του σύγχρονου ναζισμού και των «φυσικών» εχθρών του, των «άλλων» - ξένων κάθε είδους και προέλευσης, μαφιόζικη οργάνωση και πρακτική με τη βίαιη υπαγωγή ολόκληρων συνοικιών στην εγκληματική «προστασία» των ταγμάτων εφόδου, στρατιωτικού χαρακτήρα επιχειρήσεις κατά του «εχθρού» και χωριστικές επιχειρήσεις φιλίας προς τους «Έλληνες» με την εκμετάλλευση της ανέχειας και της ανθρωπιστικής κρίσης στην εποχή του μνημονίου, όλα αυτά αποκτούν ξαφνικά ποινική διάσταση. Και οι κρατικοί μηχανισμοί κινούνται στην κατεύθυνση της καταστολής με την ίδια ευκολία που έως σήμερα οι διαχειριστές τους δήλωναν ότι παρόμοιο ζήτημα δεν τίθεται επί της αρχής αλλά μόνο σε περιπτώσεις «αξιόποινων» ενεργειών. Οι οποίες άλλωστε ήταν καθημερινές και κραυγαλέες, συχνά σε αγαστή συνεργασία με τους φορείς της κρατικής βίας, ώστε να δημιουργείται η εύλογη εντύπωση ότι ανάμεσα στην «νόμιμη» κρατική βία και την «παράνομη» των ναζιστών υφίσταται ένα αδιατάρακτο συνεχές.

Πόσο «αυτονόητη» ήταν λοιπόν η θεαματική στροφή «ποινικοποίησης» του ναζισμού; Γιατί υπήρξε τόσο μακρά καθυστέρηση στην υλοποίησή της; Πόσο τυχαίο ήταν το «αναμενόμενο» και πώς συνέβαλε η στυγνή οργανωμένη δολοφονία ενός ανώνυμου αλλά ορκισμένου αντίπαλου του ναζισμού στην «αφύπνιση» της κρατικής βίας, όταν οι ίδιοι μηχανισμοί παρέμειναν αδρανείς σε άλλες εξίσου απροκάλυπτα στυγνές δολοφονίες «ξένων»;

Για να απαντηθούν τα ερωτήματα αυτά απαιτείται μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία και τη συγκυρία.

2. Το αστικό συνεχές

Αν υπάρχει ένα πολιτικό στοιχείο που διαπερνά παρελθούσες ιστορικές συγκυρίες για να αναδυθεί σχεδόν αυτούσιο στην τρέχουσα, αυτό αδιαμφισβήτητα συνδέεται με την ανάδειξη της Αριστεράς στα πρόθυρα της κοινωνικής εξουσίας ή σε προνομιακή θέση για να επηρεάσει τα πολιτικά πράγματα της χώρας, διεκδικώντας το ρόλο εν δυνάμει κυβερνητικής δύναμης.

Αν αυτό έχει γίνει πλέον κοινός τόπος στην τρέχουσα πολιτική πραγματικότητα με τον ΣΥΡΙΖΑ στο ρόλο της αξιωματικής αντιπολίτευσης, είναι εύκολο να αναζητήσουμε ενδεικτικές ιστορικές και πολιτικές ομοιότητες σε πρόσφατες περιόδους της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας: στην παρουσία του ΕΑΜ στην αντίσταση και την απελευθέρωση μετά

τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και στη δεκαετία που ακολούθησε όταν η ΕΔΑ αναδείχθηκε το 1958 σε αξιωματική αντιπολίτευση. Και στις δυο περιπτώσεις ενοποιό στοιχείο στη συμπεριφορά των κρατικών μηχανισμών ήταν ο φόβος μπροστά στην ενδεχόμενη επικράτηση της Αριστεράς και η αντιμετώπισή του με τη δημιουργία του αστικού συνεχούς: ενός συνασπισμού δράσης που εκτείνεται σε όλο το «συνταγματικό τόξο του κεφαλαίου», συμπεριλαμβανομένων και των αρνητών της «πεμπτουσίας» του αστισμού, της «δημοκρατίας». Η οποία τελικά μπορεί να περιέχει και την «άρνησή» της, το κράτος έκτακτης ανάγκης.

Είναι γνωστό ότι στην κατοχή η δημιουργία αστικών αντιστασιακών οργανώσεων είχε πάντοτε ανοιχτό δίαυλο επικοινωνίας με τον κατακτητή προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο «κομμουνιστικός κίνδυνος». Έτσι σε συνεννόηση με τον κατακτητή και τις δυνάμεις κατοχής, τον ναζισμό και τους εκπροσώπους του, ο φιλελεύθερος στρατηγός Πλαστήρας συζητούσε το 1941 το ενδεχόμενο ενεργού συμμετοχής του σε ελληνική φιλοναζιστική «Δημοκρατία» κατά το πρότυπο του Βισύ, ενώ ιδρυτικά στελέχη του ΕΔΕΣ προτείνουν με την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων το 1944 την ίδρυση των Ταγμάτων Ασφαλείας για την αντιμετώπιση του «εχθρικού» και φαινομενικά παντοδύναμου ΕΑΜ, του «κομμουνιστικού κινδύνου».

Αρκεί να σημειώσουμε ότι το συνεχές του αστικού στρατοπέδου με τον (σύμφωνα με τα «δημοκρατικά» δεδομένα αποτρόπαιο) ναζισμό δεν εκφράζεται απλά με την υιοθέτηση μιας δικτατορικής μορφής διακυβέρνησης, που άλλωστε στις δεκαετίες '20 και '30 αποτελούσε σχεδόν συνηθισμένο φαινόμενο σε περιόδους πολιτικής αστάθειας. Επρόκειτο για προσχώρηση στο κράτος έκτακτης ανάγκης του κατακτητή με τις μαζικές εκτοπίσεις σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, μαζική εξόντωση αντιφρονούντων ή φυλετικά διαφορετικών κλπ. Η μετεμφυλιακή Ελλάδα τεκμηριώνει την κληρονομιά αυτού του αστικού συνεχούς με τους «νέους Παρθενώνες» της Μακρονήσου και των τόπων εξορίας που «άνθησαν» στην αρχική περίοδο της «αστικής αποκατάστασης».

Ομοίως, αν και σε αναντίστοιχη με την κατοχική κλίμακα ένταση, αντιμετωπίστηκε στη δεκαετία του '50 η άνοδος της ΕΔΑ. Τότε με την καθοδήγηση και εποπτεία του μετέπειτα «Εθνάρχη της Δημοκρατίας» Κ. Καραμανλή συστηματοποιήθηκαν οι μηχανισμοί έκτακτης ανάγκης στο στρατό (ΙΔΕΑ) και στην αστυνομία, που χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικά στη μαζική τρομοκρατία και νοθεία του εκλογικού αποτελέσματος το 1961, στη δολοφονία Λαμπράκη το 1963 και τέλος σε πλήρη ανάπτυξη το 1967 με την εγκατάσταση του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου.

Οι παραπάνω αναλογίες σε ιστορικά διαφορετικές συγκυρίες δεν εξισώνουν μηχανισμούς και μεθόδους που παραπέμπουν σε καθεστώς έκτακτης ανάγκης, απλά υποδεικνύουν μια κοινή μέθοδο αντιμετώπισης με εργαλεία που κάθε φορά προσαρμόζονται στα δεδομένα. Όμως κοινό σε όλες τις περιπτώσεις είναι το φόβητρο της Αριστεράς που κινητοποιεί τα ανακλαστικά του συστήματος, τα οποία βρίσκουν νέους τρόπους να ανακινούν το ενδεχόμενο του κράτους έκτακτης ανάγκης (ή και να το επιβάλουν) με την κατάλληλη κάθε φορά μορφή. Και η ιδιομορφία της περιόδου φέρνει στην επιφάνεια πολλές ιστορικές ομοιότητες, οι οποίες συνδέονται άμεσα με τον τρόπο που η Αριστερά αναδείχθηκε σε πρωταγωνιστική δύναμη στην πάλη κατά της βίας του Μνημονίου και των κυβερνήσεών του. Με αδύνατη όψη της αντίφασης εκείνες τις αντιδράσεις στη βίαιη μνημονιακή αναδιάρθρωση που συντελείται σε βάρος της εργασίας, οι οποίες εγκλωβίζονται στην αντιμνημονιακή ρητορική και την «αντισυστημική» εγκληματική πρακτική των ναζιστών δολοφόνων.

3. Το κράτος έκτακτης ανάγκης ως πρακτικό ενδεχόμενο

Το σύγχρονο κράτος έκτακτης ανάγκης προέκυψε ως ενδεχόμενο για τον αστισμό ως απάντηση σε μια συγκυρία που αποκάλυψε κρατικούς ιδεολογικούς μηχανισμούς υπό κατάρρευση, εντελώς ανίκανους να διαχειριστούν τις συνέπειες των πολιτικών βίαιης αναδιάρθρωσης στην κρίση, με την επιβολή των μνημονίων. Το πολιτικό σύστημα του αστισμού ουσιαστικά απαξιώθηκε ως αποτέλεσμα των χειρισμών για την επιβολή του μνημονίου: «ισχυρές» κυβερνήσεις που αποδείχθηκαν σε μια νύχτα τόσο θνησιγενείς και κοινωνικά αδύναμες για την οργάνωση της συναίνεσης όσο ισχυρή ήταν η κοινοβουλευτική τους ισχύς, κόμματα πυλώνες της μεταπολιτευτικής ευσταθούς εναλλαγής που κατέρρευσαν σαν χάρτινοι πύργοι. Και πίσω από όλα αυτά το φόβητρο της Αριστεράς ως πολιτικός βραχίονας του κοινού εχθρού, της εργασίας.

Για να σχηματίσει κυβέρνηση η έως προ ολίγου κυρίαρχη αστική πολιτική δύναμη της ΝΔ, χρειάστηκε δυο εκλογές και τη συρρίκνωση των ποσοστών της από την ιστορική ήττα του 32% το 2009 αρχικά στο 19% και στη συνέχεια με κλασικό εκλογικό εκβιασμό στο 29% το 2012, καθώς και τη στήριξη από το φάντασμα του ΠΑΣΟΚ, με μονοψήφια ποσοστά πια σε συνδυασμό με την πάντα πρόθυμη «υπεύθυνη» ΔΗΜΑΡ. Και έναν πολιτικό ιδεολογικό μηχανισμό σε πλήρη αναντιστοιχία με το παρελθόν, με την «εκφοβιστική» ραγδαία άνοδο της Αριστεράς να συνοδεύεται αρχικά από την εμφάνιση ενός γραφικού μορφώματος ακροδεξιάς προέλευσης, κυρίως όμως από το έως πρότινος αδιανόητο φάντασμα μιας εγκληματικής ναζιστικής οργάνωσης.

Η απαξίωση των μηχανισμών οργάνωσης της συναίνεσης των κυριαρχούμενων τάξεων, μετά τη διαρκή αθέτηση προεκλογικών υποσχέσεων και μετεκλογικών δεσμεύσεων, αλλά κυρίως η επακόλουθη αλματώδης αύξηση της ανεργίας ως συνέπεια των μνημονιακών πολιτικών, διευκόλυνε τη δήθεν «αντισυστημική» δράση των ναζιστών, με τη δημιουργία σε κάθε ευκαιρία – με ή χωρίς τη στήριξη των κρατικών μηχανισμών – θυλάκων κράτους έκτακτης ανάγκης που συμπλήρωναν τα κενά εκμεταλλεόμενοι την «ανεπάρκεια» των επίσημων πολιτικών και μηχανισμών. Οι κοινοβουλευτικές ρατσιστικές κορώνες, οι μαφιόζικες επιθέσεις στους μικροπωλητές στο όνομα της φυλετικής καταγωγής τους, η «προστασία» με εκβιασμούς, η υποστήριξη των «Ελλήνων» στην ανθρωπιστική κρίση, οι στυγνές δολοφονίες ξένων και Ελλήνων, οι «απλές (τελικές;) λύσεις» που έχουν δοκιμαστεί στα στρατόπεδα συγκέντρωσης μπήκαν στην καθημερινότητα ως μικρές καθημερινές εθιστικές δόσεις κράτους έκτακτης ανάγκης, με την ανοχή του «δημοκρατικού κράτους».

Πώς γιγαντώθηκε όμως αυτή η εγκληματική πρακτική των ναζιστών; Από τη μια μεριά, η κρίση και η ανεργία ενίσχυσαν την κοινωνική αμηχανία των αδυνάτων, υπονόμισαν τις αντιστάσεις της εργασίας, του αδύναμου πόλου των συσχετισμών. Από την άλλη όμως, οι εγκληματικές ενέργειες των ναζιστών πάτησαν στο γόνιμο έδαφος των ελληνικών εθνικιστικών ιδεολογιών (το «ανάδελφο» του έθνους, το μίσος προς τον οποιοδήποτε «άλλο», η ιερή «τρισεχιλιετής συνέχεια» του Ελληνισμού, η «ανυπαρξία μειονοτήτων», κ. ά.) για να προβάλουν την «εύκολη λύση» του κράτους έκτακτης ανάγκης ως απάντηση στην «έκτακτη» βία του μνημονίου, που άλλωστε έδειξε να μην δεσμεύεται από τις συμβάσεις των επίσημων κρατικών μηχανισμών. Στην πάγια γραμμή του ναζισμού που προβάλλει το «αντικαπιταλιστικό» μένος ως βασικό συστατικό στοιχείο της εθνικοσοσιαλιστικής ιδεολογίας, οι ντόπιοι εγκληματίες που ενδύθηκαν στην κρίση κοινοβουλευτικό μανδύα υλοποιούσαν σε κάθε βήμα τους όψεις του κράτους έκτακτης ανάγκης. Με την ανοχή ή τη συμπαράσταση ενίοτε και των «δημοκρατικών» κρατικών μηχανισμών: η παθητική ή ενεργός στήριξη από την αστυνομία, η εκπαίδευση από απόστρατους, η στρατιωτική δομή, τα μεν

only κάμπινγκ και άλλα πολλά πιστοποιούν του λόγου το αληθές.

4. Ο φόβος της Αριστεράς

Είδαμε στα παραπάνω πώς η ναζιστική πρόκληση υλοποιεί την πανταχού παρούσα μέσα στον κοινωνικό ιστό διαρκή απειλή του κράτους έκτακτης ανάγκης, προκειμένου αυτό να λειτουργήσει ως ανάχωμα και αντίπαλο δέος στην άνοδο της Αριστεράς. Εδώ η δημιουργία και εξάπλωση των ναζιστικών ιδεολογιών και πρακτικών διευκολύνεται και προωθείται αποφασιστικά με τη βοήθεια της θεωρίας των δυο άκρων, σε διάφορες εκδοχές που παραλλάσουν ανάλογα με τις ανάγκες της συγκυρίας.

Η κυρίαρχη άποψη για την «ερμηνεία» της ανόδου των ναζιστικών πρακτικών υιοθετεί την άποψη ότι γενεσιουργός αιτία τους είναι η «ανομία» και η «περιφρόνηση των θεσμών» που εγγράφεται στο DNA της Αριστεράς. Αν είμαστε καθημερινά αντιμέτωποι με εκφάνσεις του κράτους έκτακτης ανάγκης, τούτο οφείλεται κατά κύριο λόγο στην «απονομιμοποίηση» των θεσμών και την επίκληση της κοινωνικής βίας («νόμος είναι το δίκιο του εργάτη»). Η ναζιστική βία δεν είναι λοιπόν παρά ένας ιδιότυπος κοινωνικός δαρβινισμός που προκύπτει από την «εξωθεσμική» βία της Αριστεράς, η οποία υποθάλπει την κοινωνική βία σε κάθε έκφανσή της, αρνούμενη να αποδεχθεί τους «δημοκρατικούς» κανόνες του κοινοβουλευτισμού, το «ύψιστο αγαθό» της δημοκρατίας. Ο ναζισμός είναι ο σπόρος που φυτρώνει στο έδαφος της υπονόμησης των θεσμών από την Αριστερά.

Σε αυτή τη θεώρηση που στρώνει το χαλί για τη θεωρία των δυο άκρων προσχωρεί το σύνολο σχεδόν των «ουδέτερων» παρατηρητών της συγκυρίας. Και εντοπίζει τις απαρχές του κράτους έκτακτης ανάγκης σε αυτή τη «φύσει» ανομία της Αριστεράς. Μια «ορθολογική» άποψη που δεν «αιφνιδιάζεται» από την πραξικοπηματική κρατική διαχείριση με κοινοβουλευτικό μανδύα, που έχει επιβληθεί τουλάχιστον από την απροσχημάτιστη βίαιη επιβολή της εσωτερικής υποτίμησης με πρόφαση την κρίση, τη δραστική μείωση του βιοτικού επιπέδου μεγάλου τμήματος του πληθυσμού, τη φορολογική αφαίμαξη των μη εχόντων, την πρόνοια των κυβερνόντων για διαρκή λήψη νέων μέτρων που παράγουν διαρκώς νέα ελλείμματα, την ανενδοίαστη αξιοποίηση των δανειστών από μέρος της άρχουσας τάξης για να αλλάξουν κοινωνικοί συσχετισμοί δεκαετιών, να καταργηθούν στοιχειώδη εργασιακά δικαιώματα, να μαζικοποιηθεί η ανεργία, να περιέλθει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού σε χρόνια ανθρωπιστική κρίση.

Δεν είναι λοιπόν, μας λένε, η κατάρρευση κάθε είδους κοινωνικού συμβολαίου, που οδήγησε ευρέα κοινωνικά στρώματα στην απόγνωση και την υιοθέτηση των «απλών λύσεων πυγμής» των ναζιστών, αλλά η μαθητεία τους στη βία υπό την καθοδήγηση της Αριστεράς. Η «εξωθεσμική» Αριστερά προκάλεσε τη ναζιστική θηριωδία που ζούμε και όχι η απόγνωση μπροστά στο αδιέξοδο της κρίσης.

Αν έτσι έχουν τα πράγματα, μένει να εξηγηθεί ο λόγος για τον οποίο κινήθηκαν οι επίσημοι κρατικοί μηχανισμοί κατά των ναζιστικών συμμοριών, οπαδών του κράτους έκτακτης ανάγκης, αγνοώντας με αυτό τον τρόπο το άλλο «άκρο», την Αριστερά που υποτίθεται λόγω της μεγαλύτερης μαζικότητάς της μπορεί και αντιπροσωπεύει «ισχυρότερο κίνδυνο».

Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δίνεται με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους.

5. Ποιος ευθύνεται - ποιος ωφελείται;

Υπάρχουν εκδοχές της εθνικιστικής Αριστεράς που βλέπουν με εξαιρετικά «πρωτότυπο» τρόπο τη ναζιστική απειλή, ιδίως μετά την πρόσφατη δολοφονική απόπειρα. Ο Τ. Φωτόπουλος και ο Γ. Δελαστίκ σε πρόσφατη αρθρογραφία τους θεωρούν ότι κατά των ναζιστών, τους οποίους τοποθετούν σε «εξωσυστημικό» πολιτικό χώρο, έχει ξεσηκωθεί «το ντόπιο κατεστημένο, συμπεριλαμβανομένης της εκφυλισμένης “Αριστεράς” που υποστηρίζει τους μετανάστες» (Τ.Φ.), ενώ διατυπώνονται σοβαρές αμφιβολίες για το αν η πρόσφατη δολοφονική επίθεση έχει προκληθεί από τους ναζιστές διότι δεν ωφελούνται πολιτικά από αυτήν (Γ.Δ.). Είναι προφανές ότι η αδυναμία να αναγνωστεί η συγκυρία και οι ανατροπές της, σε συνδυασμό με τις εθνικιστικές ιδεοληψίες που μετατρέπουν την ταξική πάλη σε πάλη των εθνών μπορούν να οδηγήσουν σε θεωρητικές τερατογενέσεις με απρόβλεπτες πολιτικές συνέπειες, για τις οποίες βεβαίως οι δυο αρθρογράφοι εισέπραξαν τις ευχαριστίες των ναζιστών.

Στον αντίποδα της φαιδρής και επικίνδυνης εκτίμησης των «αντισυστημικών» αρθρογράφων βρίσκεται η μετρημένη εκτίμηση του ΣΥΡΙΖΑ που επισημαίνει ότι η κυβέρνηση έπραξε καθυστερημένα το αυτονόητο κινητοποιώντας το ισχύον νομικό πλαίσιο για να διωχθούν οι ναζιστές εγκληματίες, έστω και μετά από πέντε δολοφονίες και εκατοντάδες εγκληματικές επιθέσεις. Για να εκτιμήσει στη συνέχεια ότι αντικειμενικά καταρρέει η ανοχή στους νεοναζί όσο και η αθλιότητα της «θεωρίας» των δύο άκρων, ενώ προέχει πλέον να αποξηλωθούν οι ναζιστικοί θύλακες στον κρατικό μηχανισμό.

Η «αστυνομική» θεωρία του «ποιος ωφελείται» από το έγκλημα μπορεί να συμβάλει στην έκδοση πρωτόγωνων αστυνομικών μυθιστορημάτων (“whodunit”), δεν βοηθά όμως στην αποκρυπτογράφηση της συγκυρίας. Όπου ήδη από τα φαινόμενα προκύπτει ότι οι κρατικοί μηχανισμοί, υπό την καθοδήγηση των κορυφών της κρατικής διαχείρισης, προχώρησαν σε τομές και λύσεις, διαμόρφωσαν επιλογές που συνιστούν μια εσωτερική «μεταπολίτευση των μηχανισμών», με στόχο να διασφαλιστούν τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα του μπλοκ εξουσίας.

Πράγματι, αυτό που η έως σήμερα πολιτεία της διαχείρισης και η πρακτική των μηχανισμών αναδείκνυε ήταν μια πορεία σταδιακής ενσωμάτωσης του ναζιστικού μορφώματος στους «επίσημους» κρατικούς μηχανισμούς. Αυτό υποδήλωνε η πραγματικότητα των συγκοινωνούντων δοχείων που συχνά αποκαλυπτόταν όποτε γινόταν απόπειρα να αξιοποιηθεί η «νομιμότητα» για να χτυπηθεί η εκτροπή. Αυτό εξέφραζε ρητά η «θεωρία» των δυο άκρων, που εκτός από την επένδυση στο φόβο της Αριστεράς, αξιοποιούσε το γεγονός ότι μια «νομιμότητα» που περιελάμβανε το ένα άκρο (την Αριστερά) δεν μπορούσε να είναι επιλεκτική και να εξοβελίζει το άλλο (τους ναζιστές). Ενώ παράλληλα προετοιμάζε το έδαφος, με τις φωνές «τόλμης» και «ρεαλισμού» των διαχειριστών της κοινοτοπίας, για τη διέξοδο από μελλοντικά αδιέξοδα μέσω της συνεργασίας με το υπεύθυνο «πολιτικό σκέλος» των ναζιστών σε ρόλο «επιστάτη» της κοινωνίας. Και εδώ δούλεψαν με σύστημα και πρόγραμμα πολιτικοί και δημοσιογραφικά φερέφωνα που έριχναν «γέφυρες» ανάμεσα στην παραδοσιακή Δεξιά και τη ναζιστική εγκληματική οργάνωση μεριμνώντας για την κατάλληλη υποδοχή των εγκληματιών στα αστικά σαλόνια.

6. Το νέο πολιτικό σκηνικό

Απέναντι σε αυτή την εκδοχή της διαχείρισης φαίνεται ότι οι πρόσφατες εξελίξεις πριμοδότησαν μια άλλη που τουλάχιστον στην παρούσα φάση έρχεται σε «εσωτερική», αλλά άμεση ρήξη, επιβάλλοντας τη «νομιμότητα» απέναντι στην εγκληματική εκτροπή. Η ναζιστική δολοφονία και τα πολιτικά παρεπόμενα φαίνεται πώς έγειραν οριστικά την

πλάστιγγα προς την αναγνώριση της ναζιστικής συμμορίας ως αυτό που πραγματικά είναι, μια εγκληματική οργάνωση δολοφόνων που αξιοποιεί στοιχεία της τρέχουσας πολιτικής για την προώθηση των εγκληματικών στόχων της. Δίνοντας έτσι ένα σαφές μήνυμα για τα όρια ανοχής του συστήματος που στενεύουν δραστικά προς την πλευρά του (έως χθες ανεκτού) ναζισμού, γεγονός που ταυτόχρονα αφαιρεί ένα σημαντικό όπλο από τη φαρέτρα της Αριστεράς που είχε επενδύσει σημαντικά στην καταδίκη της σύμφυσης κράτους και ναζισμού. Ενώ ανοίγει παράλληλα και πεδίο δόξης λαμπρό για την άγρα των (στην πραγματικότητα καθόλου ανυποψίαστων) ψηφοφόρων και οπαδών του ναζισμού, για τους οποίους άρχισαν αμέσως να οργανώνονται τα κατάλληλα πολιτικά καλλιστεία, όταν την ώρα των συλλήψεων σε πρωινή εκπομπή ο «αριστερός» Ν. Μαριάς των ΑνΕλ έκανε επίθεση φιλίας στους «παραπλανημένους» ψηφοφόρους των ναζιστών, καλώντας τους να ενταχθούν στην θαλπωρή της «εθνικής» αγκάλης.

Και με θαυμαστό συντονισμό που θα τον ζήλευαν ακόμη και οι πλέον επαγγελματικές καμπάνιες κατά του Κομφούκιου στην Κίνα της δεκαετίας του '70, ενορχηστρώθηκε άμεσα η αντιστροφή της δημόσιας εικόνας των ναζιστών εγκληματιών. Εκεί που τους συναντούσες σε κάθε κανάλι με πολιτικό ή life style λούστρο, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης προετοίμασαν σχεδόν αμέσως μετά την πρόσφατη δολοφονία τη στροφή της πολιτικής με ορυμαγδό πληροφοριών για τα «αποτρόπαια άδυστα» της οργάνωσης, για τα οποία βέβαια η δημοσιογραφία με αρχές (Δ. Ψαρράς, Η Μαύρη Βίβλος της Χρυσής Αυγής) έχει αναδείξει τόσο την ιστορική όσο και την πολιτική διάσταση της εγκληματικής πρακτικής τους. Οι εφημερίδες που έως σήμερα προέβαλλαν την «ομαλή» πλευρά των εγκληματιών, δεν χάνουν ευκαιρία να αναδείξουν πλέον τα εγκλήματα της ναζιστικής οργάνωσης: τη στρατιωτική οργάνωση, τη ναζιστική φιλολογία, τη λατρεία της φυλής και του αίματος (τι ενδιαφέρουσα ιδιομορφία, κάτι σαν αντίστροφος «φθόνος του πέους», ένα είδος «φθόνου της εμμηνόρρουσης»);, αποκρουστικές εικόνες των ατόμων με τα κτηνώδη σώματα, την κατεσταλμένη ομοφυλοφιλία του «ανδρισμού» και τη συμπεριφορά μπράβου νυχτερινού κέντρου, κλπ. Και πολλές μαρτυρίες «από τα μέσα», πολλοί ανανήψαντες που είναι έτοιμοι να «αποκαλύψουν» τα γνωστά και συχνά δικαστικά επιβεβαιωμένα από τους παθόντες εγκλήματα, καθώς και από ορισμένους που όλη αυτή την περίοδο της ναζιστικής ατιμωρησίας είχαν το θάρρος να πολεμούν και να αποκαλύπτουν το ναζιστικό έγκλημα.

Και όλα αυτά με προφανή στόχο να ανοίξει ένα νέο παράθυρο ελπίδας στο μέλλον για το αστικό μπλοκ.

7. Βία και δημοκρατία

Είναι φανερό από τα παραπάνω ότι η συγκυρία που ανοίγεται μετά την επιχείρηση κατά του ναζιστικού εγκληματικού μορφώματος αποτελεί μια μικρή εσωτερική μεταπολίτευση των κρατικών μηχανισμών.

Πρώτο δείγμα αποτελεί η ντε φάκτο κατάρρευση της θεωρίας των δυο άκρων και η ακύρωση της προοπτικής ενός ελεγχόμενου κράτους έκτακτης ανάγκης που θα έδινε η κυβερνητική συμμαχία με το πολιτικό σκέλος του ναζισμού. Βεβαίως, η κυβέρνηση θα συνεχίζει να καταγγέλλει την κάλυψη που δίνει ο ΣΥΡΙΖΑ στην «αριστερή βία», αλλά δεν είναι δυνατό να ισχυρίζεται πλέον ότι η ναζιστική εγκληματική οργάνωση έχει την οποιαδήποτε αναλογία με το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Και η διαφοροποίηση αυτή μπορεί να συμβάλει υπό προϋποθέσεις στην κατάρρευση του φόβου που καλλιεργείται απέναντι στην άνοδο της Αριστεράς.

Από την άλλη πλευρά η αποτελεσματικότητα των χειρισμών της κυβέρνησης στην εξάλειψη της ναζιστικής απειλής μπορεί να της αποφέρει σημαντικά πολιτικά οφέλη, τα οποία, αν η Αριστερά το «επιτρέψει» πολιτικά, θα μπορέσει να κεφαλαιοποιήσει στο άμεσο μέλλον σε συνάρτηση με την επιτυχία των λεπτών χειρισμών που θα κληθεί εφεξής να αναλάβει στη συγκυρία.

Και τα δυο παραπάνω ζητήματα θα αποτελέσουν αντικείμενο της πολιτικής πάλης στην περίοδο που έρχεται, η έκβαση της οποίας δεν είναι δεδομένη. Εκείνο όμως που αδιαμφισβήτητα προκύπτει είναι η πρωταρχικότητα του ζητήματος των πολιτικών και κοινωνικών συμμαχιών για την Αριστερά, αν στους στόχους της είναι να μετατρέψει την εκλογική δύναμη σε πολιτική δυναμική ανατροπής.

Ένα πρώτο ζήτημα που τίθεται στην ημερήσια διάταξη είναι ο χαρακτήρας των συμμαχιών: Η αντιμνημονιακή ρητορική που δεν αναδεικνύει ταυτόχρονα την κοινωνική και πολιτική σύγκρουση που θα συνοδεύσει την αλλαγή του πολιτικού σκηνικού, την κυβέρνηση της Αριστεράς, είναι καταδικασμένη σε πολιτική αφλογιστία, ενώ είναι ταυτόχρονα ευάλωτη απέναντι σε μια εθνικιστική παραχάραξη από «αριστερά» ή από δεξιά.

Το ζήτημα δεν λύνεται με την παραπομπή στις δυνατότητες μιας θετικής μετεκλογικής συγκυρίας, όταν η κατάργηση του μνημονίου θα μάχεται ενάντια στη χρηματοδοτική στενότητα, την ιδιωτική επενδυτική αργία και την προβληματική ρευστότητα, για να αναφέρουμε μόνο μερικά «τεχνικά» χαρακτηριστικά, περιφερειακά προς το βασικό πολιτικό ζήτημα.

Ούτε βέβαια με την ηθελημένη ασάφεια ενός επιχειρήματος που επενδύει στην «ψήφο εμπιστοσύνης που δεν έχει χρώμα», αλλά σίγουρα έχει προαπαιτούμενα, ιδίως όταν ενδεχόμενοι αυριανοί «σύμμαχοι» διαθέτουν εθνικιστικά ακροδεξιά ανακλαστικά.

Ούτε πάλι μπορεί η επίκληση της δημοκρατίας να προβάλει ως λύση του στρατηγικού ζητήματος μιας κυβέρνησης της Αριστεράς, σε ένα ολόπλευρα εχθρικό διεθνές περιβάλλον, στο οποίο οφείλουν να οικοδομηθούν βήμα - βήμα συμμαχίες και στηρίγματα.

Η «δημοκρατία» ουδέποτε αποτέλεσε ασπίδα ή όπλο στην πολιτική σύγκρουση, παρά μόνο πλαίσιο πολιτικής συναίνεσης σε δεδομένο σχετικά σταθερό συσχετισμό δυνάμεων που την επιβάλλει.

Η εύθραυστη ισορροπία του μνημονίου συνεχίζει να κυριαρχεί στην «ολοκληρωτική» εκδοχή της θετικής προεξόφλησης Σαμαρά («success story»), ενισχυμένη πλέον μετά την αντιναζιστική επιχείρηση. Δεν είναι βέβαιο ότι η καλύτερη απάντηση για την Αριστερά είναι η αντιστροφή της: Η ανάδειξη του «failure story» των διακηρυγμένων στόχων του μνημονίου. Ζητούμενο είναι κυρίως η σφυρηλάτηση της ενότητας των κοινωνικών δυνάμεων που θίγονται από τη στρατηγική των κυρίαρχων τάξεων, σε ένα ριζικά διαφορετικό σχέδιο κοινωνικής ανασυγκρότησης.

Οι εκλογές του 2014, για τις οποίες η κυβέρνηση επιδιώκει, παρά τα φαινόμενα, να περιοριστούν σε τοπικές-ευρωπαϊκές, περιέχουν σημαντικές πολιτικές δυσκολίες. Κυρίως όμως τον γόρδιο δεσμό των συμμαχιών που μπορεί να κρίνει αποφασιστικά την πολιτική δυναμική της ανατροπής.

Πηγή: Θέσεις

* Δάνειο από την ομώνυμη ταινία του Quentin Tarantino (2009).